

ДЕРЕВНИК

ТОВ «Редакція газети «Деревообробник»

а/с 5911, Львів, 79054, Україна, <https://derevynnyk.com/>, derevynnyk@derevynnyk.com

08.10.2025

№ 0810-2025

Голові Комітету Верховної Ради України з питань
екологічної політики та природокористування
пану Олегу Бондаренку

пропозиції за результатами офіційного візиту
до Федеративної Республіки Німеччина

Шановний Олеже Володимировичу!

Дозвольте висловити Вам свою повагу та щире подяку за ініціативу в організації та лідерство під час офіційного візиту до Федеративної Республіки Німеччина в рамках Програми двостороннього співробітництва Федерального міністерства сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності Федеративної Республіки Німеччина (BMLEH) та за підтримки проєкту «Технічна підтримка розробки лісової політики та впровадження національної лісової інвентаризації (SFI)», що відбувся з 6 по 15 вересня 2025 року.

Пропоную Вашій увазі власні спостереження та пропозиції за результатами поїздки:

1. Спостереження:

Перша і мабуть ключова річ, яка є важливою в Німеччині, що стратегічні питання лісової політики – місія, візія, ключові цінності лісівництва та лісового сектору економіки є продискутовані та має місце суспільний консенсус щодо ключових питань власності на ліси, прав і обов'язків власників, ролі лісів та способів їх використання, тощо.

Пропозиція:

Україні слід досягти спільного бачення ключових питань лісової політики та донести його до суспільства. Це потребує серії обговорень із зацікавленими сторонами щодо цілей використання лісів, питань власності та прав і обов'язків власників.

Коментар до пропозиції:

Більшість лісів України, що формально належать державі, де-факто не мають чітко визначеного власника — державного органу з персоналізованим керівником, уповноваженим розпоряджатися цією власністю та представляти її інтереси у правовідносинах (здійснювати продаж, купівлю, передавати в користування чи концесію, здавати в оренду, провадити господарську діяльність, створювати природоохоронні території тощо). Де-юре це Обласні військові адміністрації, але вони не виконують цю

функцію. Тому Україні варто визначити власника державних лісів, закріпити за ним право власності та забезпечити можливість отримання економічної вигоди як від землі як нерухомого майна, так і від лісових ресурсів як біологічних активів. Право власності є основа для розбудови ефективного лісового законодавства та формування модерної лісової політики України.

2. Спостереження:

Лісове право Німеччини базується на Федеральному законі про Ліси та Земельних законах про ліси. Ці документи регулюють правозастосування, але тільки часково визначають лісову політику. З метою формування лісової політики існує Федеральна лісова стратегія (<https://www.bmleh.de/DE/themen/wald/waldstrategie.html>) та Земельні лісові стратегії. Це не закон, який обов'язковий до виконання, а політична програма/концепція, що розробляється BMLEN, обговорюється з зацікавленими сторонами та затверджується Федеральним урядом, і яка визначає стратегічні напрями для лісової політики та слугує орієнтиром для федеральних земель при розробці земельних стратегій.

Пропозиція:

В Україні є потреба оновлення Лісового кодексу України, але так виглядає, що при розробці кодексу експертна група дискутувала питання лісової політики, тому пропонується продовжити роботу над Новою редакцією Лісового кодексу України разом з переглядом та розроблянням Нової Лісової стратегії України (взамін до діючої Державної стратегії управління лісами до 2035 року). Розділи Федеральної Лісової стратегії Німеччини повністю могли б бути взяті за основу для розробляння Нової Лісової стратегії України (1. Кліматозахист та адаптація до змін клімату. 2. Біорізноманіття та охорона лісової природи. 3. Виробництво та використання деревини. 4. Відпочинок, спорт і здоров'я. 5. Ґрунт і вода. 6. Розвиток лісів, стале господарювання та полювання. 7. Лісова власність та нові шляхи створення вартості. 8. Лісова праця, цифровізація та технології. 9. Дослідження та розвиток. 10. Комунікація та інформування.).

Коментар до пропозиції:

Німецька Лісова Стратегія ґрунтується на нормах Федерального лісового закону (Bundeswaldgesetz) який закладає законодавчу рамку. Тому розробляння Нової лісової стратегії України можливе або паралельно з Новою редакцією Лісового кодексу України, або на його основі, чи на основі його чернетки.

3. Спостереження:

При розробці законодавства у Німеччині використовується підхід зверху-вниз та знизу-вгору (top-down and bottom-up approach) що враховує інтереси всіх зацікавлених сторін. Що важливо зазначити – це спроможності німецьких органів влади та зацікавлених сторін (у федеральному міністерстві у відділі лісівництва працює від 45-до 60 фахівців – для порівняння в Україні в Міндовкілля нещодавно працювало 2 фахівці) + від 10 до 30 фахівців у відділах лісівництва міністерств Федеральних земель. Велику роль у лісовому урядуванні Німеччини відіграють фахові асоціації. Основна схема розробляння та прийняття нормативно-правових актів виглядає наступним чином: BMLEN готує концепцію та проєкт → Землі (через свої міністерства) узгоджують позиції → Асоціації та громадські організації коментують, подають пропозиції → Бундесрат (уряди земель)

схвалює закон або дає зауваження → Бундестаг ухвалює федеральний закон / уряд затверджує стратегію → Землі імплементують: приймають власні закони, програми підтримки, контролюють виконання → Асоціації підтримують впровадження (навчання, дорадчі послуги, інформаційні кампанії).

Пропозиція:

Є потреба створення «Офісу підтримки реформ лісового сектору економіки» як команди експертів, передусім національних експертів провідних профільних українських освітніх та наукових установ, здатних налагодити процес розроблення політик та нормативно-правових актів за подібним до німецького алгоритмом:

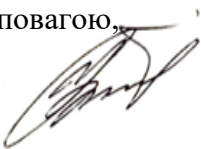
Мінекономіки (Офіс підтримки реформ лісового сектору економіки) готує концепцію та проєкт → Парламентський комітет, депутати та Держлісагентство коментують, подають свої пропозиції → Асоціації та громадські організації коментують, подають пропозиції → Облдержадміністрації та Облради коментують та подають свої пропозиції → Верховна Рада ухвалює закон / Кабінет Міністрів затверджує стратегію → Держлісагентство / Облдержадміністрації імплементують: приймають власні нормативно-правові акти, програми підтримки, здійснюють державний контроль та нагляд за виконанням → Асоціації підтримують впровадження (навчання, дорадчі послуги, інформаційні кампанії).

Коментар до пропозицій:

Враховуючи брак спроможностей в Міністерстві для розроблення лісової політики та лісового законодавства з метою реформування лісового урядування, суттєве зменшення спроможностей Держлісагентства через скорочення персоналу та перехід частини фахівців у ДП Ліси України у зв'язку з реорганізацією суб'єктів лісового господарювання, в Україні суттєво ослаблені можливості для напрацювання комплексної реформи лісових відносин в Україні. Єдиною можливістю є залучення міжнародного фінансування для підтримки роботи експертної групи для розроблення реформи лісового сектору економіки. Разом з тим треба брати до уваги невдачу ряду міжнародних проєктів, де ключову роль відігравали міжнародні експерти, які не змогли надати кваліфіковану допомогу уряду України в питаннях реформування лісового господарства. Звичайно для реалізації реформ потрібна політична воля діючого Уряду, Мінекономіки, Парламенту та Держлісагентства.

Враховуючи досвід, здобутий під час поїздки до Німеччини, та за умови Вашої політичної підтримки як голови профільного парламентського комітету, ми можемо розробити модель роботи «Офісу підтримки реформ лісового сектору економіки», здатного організувати процес підготовки нормативно-правових актів для майбутньої реформи за зразком, який ми спостерігали в Німеччині.

З повагою,

Василь Масюк,

заступник директора

ТОВ «Редакція газети «Деревообробник»

+38 093 323 9000, vasy.masjuk@prominfo.team